

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๕๓

วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ (กรณีนายโกศล ศรีสังข์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ)

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เสนอคำร้องเป็นหนังสือ ลับ ค่วนมาก ที่ ปช ๐๐๐๖/๒๓ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายโกศล ศรีสังข์ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชิงชัย มงคลธรรม) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

(๑) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่ง และวรรคสอง ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวรวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว (๑) ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง (๒) ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง และ (๓) ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ... ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ ... และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง และวรรคสอง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

มาตรา ๓๑๗ วรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

(๒) นายโกศล ศรีสังข์/ผู้ถูกร้อง ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชิงชัย มงคลธรรม) ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช./ผู้ร้อง กรณีนี้ผู้ร้องเห็นว่า ในการยื่นบัญชี ฯ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง สำหรับข้าราชการการเมืองอื่น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๕) ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้จะถือกำหนดเป็นวันใดนั้น มาตรา ๓๑๗ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ นั้นย่อมหาความหมายว่า โดยหลักแล้วรัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ย่อมสิ้นสภาพไปตามรัฐธรรมนูญ แต่ในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญนี้ให้ยังคงความเป็นรัฐมนตรีต่อไป จึงถือได้ว่า เป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น ต้องถือเอาวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่งข้าราชการการเมืองตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๐) และมาตรา ๑๐ (๔) ให้ข้าราชการการเมืองดังกล่าวออกจากตำแหน่ง เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้สั่งแต่งตั้งออกจากตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้สั่งแต่งตั้งออกจากตำแหน่งไปตามรัฐธรรมนูญเดิม และถือเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ย่อมถือว่า ข้าราชการการเมืองดังกล่าวออกจากตำแหน่งไป และเข้าดำรงตำแหน่งใหม่เช่นเดียวกันด้วย

ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชิงชัย มงคลธรรม) ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สสร ๖๐๘/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๐) และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ พร้อมนายชิงชัย มงคลธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้สั่งแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๔) ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะพร้อมเอกสารประกอบ ต่อผู้ร้องตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยต้องยื่นบัญชี ฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และจะต้องยื่นบัญชี ฯ ภายในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ โดยต้องยื่นบัญชี ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ และต้องยื่นบัญชี ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาหนึ่งปีอีกครั้งหนึ่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๑ ด้วย

ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง ครบหนึ่งปี โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้องที่ไม่ยื่น บัญชี ฯ โดยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ และให้ชี้แจงข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว รวม ๒ ครั้ง คือ ตามหนังสือ ที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๓๕๕ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และ ที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๑/๓๖๘ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓

นอกจากนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือ ที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๓๕๗ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงนายชิงชัย มงคลธรรม ผู้สั่งแต่งตั้งผู้ถูกร้อง ให้ช่วยแจ้งเรื่องการยื่นบัญชี ฯ แก่ผู้ถูกร้อง อีกทางหนึ่งด้วย แต่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ และไม่ชี้แจงข้อเท็จจริงแต่อย่างใดทั้งสิ้น

ผู้ร้องพิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๓๐/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๓ แล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชิงชัย มงคลธรรม) ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สสร ๖๐๘/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๐ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่น บัญชี ฯ แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและให้ดำเนินการให้ถูกต้องตาม รัฐธรรมนูญแล้ว แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ และไม่ยื่นคำชี้แจง จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง เกินสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่า พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องเป็นการจงใจ ไม่ยื่นบัญชี ฯ ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

(๓) ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า

๓.๑ ผู้ร้องไม่มีอำนาจร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เพราะรัฐธรรมนูญประกาศใช้เมื่อ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังที่ผู้ถูกร้องได้รับ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชิงชัย มงคลธรรม) ตั้งแต่วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ แล้ว

ผู้ถูกร้องเห็นว่า การที่ผู้ร้องถือว่า ผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองใหม่ตาม รัฐธรรมนูญ ตามคำสั่งรัฐมนตรีผู้สั่งแต่งตั้ง เนื่องจากนายกรัฐมนตรีนายสมัคร สุนทรเวช สิ้นสภาพไป ณ วันที่ รัฐธรรมนูญประกาศใช้ และถือว่า ดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ เป็นการพิจารณาที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๗ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลกำหนดไว้ชัดเจนว่า ให้ คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นคณะรัฐมนตรีตาม

รัฐธรรมนูญนี้ มิได้ให้พ้นจากตำแหน่ง และเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ตามที่ผู้ร้องเข้าใจและพิจารณามีความเห็นดังกล่าว เพราะนายกรัฐมนตรีและบรรดารัฐมนตรีที่ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรีจะแต่งตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๑ โดยมีผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้ง

นอกจากนี้ ขณะผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการนั้น ผู้ร้องยังมิได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพิ่งจะมีฐานะเป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ขณะที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมือง ยังไม่มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ และมาตรา ๓๒๕ และมาตรา ๓๓๑ ผู้ร้องจึงไม่อาจใช้กฎหมาย คือ ระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ บังคับแก่ผู้ถูกร้อง

๓.๒ การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ นั้น หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามที่ผู้ร้องขอ จะทำให้ผู้ถูกร้องต้องถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง อันเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพโดยอำนาจของรัฐ เป็นการลงโทษทางอาญา เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ ที่บัญญัติว่า บุคคลจะไม่ต้องรับผิดทางอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ เป็นเวลาที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ใช้บังคับ และไม่มียกเว้นบทบัญญัติให้ผู้ถูกร้องต้องชี้แจงทรัพย์สินใดๆ ทั้งสิ้น ไม่อาจนำรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ซึ่งมีผลให้ผู้ถูกร้องต้องรับโทษทางอาญา อันเป็นการนำกฎหมายมาใช้กับผู้ถูกร้องย้อนหลัง

๓.๓ ผู้ถูกร้องไม่จงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ เนื่องจากผู้ถูกร้องเข้าใจโดยบริสุทธิ์ใจว่า ผู้ถูกร้องมิได้ถูกบังคับให้ต้องยื่นบัญชี ฯ เพราะการเป็นรัฐมนตรีของ นายชิงชัย มงคลธรรม โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๗ นั้น เป็นบทบัญญัติเฉพาะตัวรัฐมนตรี มิได้มีผลถึงที่ปรึกษารัฐมนตรีด้วย เมื่อรัฐมนตรียังไม่มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ถูกร้องอีกครั้งหนึ่ง ภายหลังรัฐธรรมนูญนี้ประกาศใช้ จึงถือไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับการแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่อาจทราบได้ว่า ผู้ถูกร้องจะต้องอยู่ในระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๔ ระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งออกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ใช้บังคับหลังจากผู้ถูกร้องพ้นตำแหน่งแล้วเป็นเวลาถึง ๓ เดือน นิยามคำว่า “ข้าราชการการเมืองอื่น” ไว้ เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มิได้นิยามไว้ ผู้ถูกร้องจึงไม่อาจทราบได้ว่า จะต้องเข้าข่ายในคำจำกัดความที่มีขึ้นภายหลังหรือไม่ แม้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (คณะกรรมการ ป.ป.ป.) ก็ไม่ได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ ในขณะเพิ่งพ้นจากตำแหน่งใหม่ๆ แต่อย่างไรเลย การแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบภายหลังเป็นเวลานานแล้ว ย่อมแสดงให้เห็นว่า ในขณะนั้น ผู้ร้องยังไม่แน่ใจเช่นกันว่า ผู้ถูกร้องอยู่ในข่ายต้องยื่นบัญชี ฯ หรือไม่

๓.๕ ภูมิลำเนาของผู้ถูกร้องอยู่ที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม และกรุงเทพมหานคร โดยประกอบกิจกรรมทางสังคมและทางการเมืองที่จังหวัดอื่นๆ มิได้อาศัยอยู่ ณ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ตามสำเนาทะเบียนบ้านแต่ประการใดๆ จึงมิได้รับทราบบรรดาหนังสือต่างๆ ที่ผู้ร้องส่งไปให้ ณ ภูมิลำเนาตามสำเนาทะเบียนบ้าน ได้ทราบในภายหลังเมื่อระยะเวลาล่วงเลยกำหนดให้ยื่นบัญชี ฯ และรัฐธรรมนูญก็มิได้มีบทบัญญัติอนุญาตให้ขยายระยะเวลาในการยื่นบัญชี ฯ ตามที่ผู้ร้องขอมาได้ ผู้ถูกร้องจึงมิได้ดำเนินการอย่างใดตามที่ผู้ร้องแจ้ง เนื่องจากเชื่อว่า ผู้ถูกร้องไม่จำเป็นต้องดำเนินการและไม่อาจดำเนินการให้ถูกต้องได้ ตามที่ผู้ร้องแจ้งเป็นหนังสือ ที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๓๕๕ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่อย่างไร การที่ผู้ร้องมีหนังสือฉบับดังกล่าว และต่อมามีหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๒.๐๑/๓๖๘ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้ถูกร้องไม่อาจรับฟังว่าเป็นการพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้องว่า จงใจยื่นบัญชี ฯ

๔. ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณาคำร้องนี้ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ผู้ร้องแถลงสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติ ส่วนผู้ถูกร้องแถลงว่า ไม่อาจนำ นายวิษณุ เครืองาม นายแก้วสรร อติโพธิ นายสุรพล นิติไกรพจน์ นายปรามิทธิ นาคทรพร และนายสุชาติ ศรีสังข์ มาเป็นพยานได้ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจสืบพยานดังกล่าว แต่ขออนุญาตส่งเอกสารแทนคำเบิกความภายในเจ็ดวัน (คือวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓) แต่ยืนยันว่า ตนไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามเหตุผลที่กล่าวข้างต้น เคยมาที่สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อพบคนที่รู้จักเพื่อจะถามถึงเรื่องการส่งบัญชี ฯ เมื่อไม่พบ ก็ไม่ได้ถามเจ้าหน้าที่อื่นในสำนักงาน และกลับไป กับทั้งไม่ได้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ส่งไป ณ ภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎร เพราะตนไปอยู่ที่อื่น ให้ นายสุชาติ ศรีสังข์ ซึ่งเป็นน้องชายอยู่อาศัยที่บ้านแทน

เมื่อถึงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ ทนายของผู้ถูกร้องส่งหนังสือรับรองของ นายปราโมทย์ นาคทรพร ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ว่า นายโกศล ศรีสังข์ ทำงานร่วมกับวิทยาลัยประชานิพนานาชาติ หอนงคาย - อุตรธานี ตั้งแต่พฤศจิกายน ๒๕๕๐ - ธันวาคม ๒๕๕๒ โดยมีสถานที่ทำงานอยู่ ณ ศูนย์การเรียนการสอนหอนงคาย ปฏิบัติงานในหน้าที่รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและบริการนักศึกษา ได้ผลดีเยี่ยม และรู้สึกเสียดายที่ นายโกศล ศรีสังข์ ต้องออกไปเพื่อทำงานอื่น และหนังสือรับรองของ นายสุชาติ ศรีสังข์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ว่า ตั้งแต่กลางปี ๒๕๓๗ เป็นต้นมา นายโกศล ศรีสังข์ มิได้พำนักที่บ้านเลขที่ ๓๖๕ หมู่ที่ ๒๕ (หมู่ที่ ๑ เดิม) ตำบลหนองแสง อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นบ้านของตนเอง และมีคำร้องขอเพิ่ม นายพนัส ทศนิยานนท์ เป็นพยาน ขอยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ กับขอขยายเวลาออกไปอีกเจ็ดวัน ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งไม่อนุญาต

โดยที่ข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับมีเพียงพอที่จะวินิจฉัยคำร้องนี้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดอีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๕ มาตรา ๓๐๑ มาตรา ๓๑๗ มาตรา ๓๒๑ และมาตรา ๓๓๑

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๑๑๕

๓. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๐) และมาตรา ๑๐ (๔)

ปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดตามคำร้องนี้หรือไม่
๒. นายโกศล ศรีสังข์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก เนื่องจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอคำร้องนี้ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องนี้ได้

ปัญหาที่สอง ปัญหานี้มีข้อพิจารณาอยู่ ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก รัฐธรรมนูญ บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๑๗ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๒๑ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ บัญญัติว่า ข้าราชการการเมืองได้แก่บุคคลซึ่งรับราชการในตำแหน่งข้าราชการการเมือง ดังต่อไปนี้ ... (๑๐) ที่ปรึกษารัฐมนตรี และที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (๑๑) ... ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ย่อมมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และถ้าใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ตามมาตรา ๒๕๕ ผู้ร้องย่อมมีหน้าที่เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับ คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ประเด็นที่สอง เมื่อผู้ร้องพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ผู้ร้องย่อมมีหน้าที่เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนี้ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ กำหนด เพราะเข้าใจเองว่า ไม่มีหน้าที่ต้องยื่น และเมื่อมาที่สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อพบคนที่รู้จักกันและจะสอบถามเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ฯ แต่ไม่พบ ก็กลับไป โดยไม่สอบถามเจ้าหน้าที่อื่นในสำนักงาน ป.ป.ช. อีกทั้งตนเองก็มีได้อยู่ที่ภูมิลำเนา จึงมิได้ทราบหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งส่งไปเตือนให้ผู้ถูกร้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ประกอบกับผู้ถูกร้องเป็นผู้มีวุฒิภาวะและความสามารถสูง แต่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้นเหตุที่ผู้ถูกร้องจะแก้ตัวในการไม่ใจไม่ยื่นบัญชี ฯ จึงรับฟังไม่ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมา จึงวินิจฉัยว่า นายโกศล ศรีสังข์ ใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ